

Socialnämndens verksamhetsplan 2015 - 2017

1. Socialnämndens uppdrag.....	2
2. Mål.....	3
3. Förutsättningar och analys.....	4
3.1 Behovsbilder.....	4
3.2 Verksamheternas nuläge; styrkor och svagheter.....	5
3.3 Identifierade och pågående utvecklingsarbeten.....	11
3.5 Förändringar i omvärlden/ändrade förutsättningar.....	15
3.5 Ekonomiska förutsättningar.....	17
4. Konkretisering av målen.....	17
5. Prioriterade områden inklusive handlingsplan.....	18

1. Socialnämndens uppdrag

Socialnämnden ansvarar på uppdrag av kommunfullmäktige för socialtjänsten i Ekerö kommun. Uppdraget styrs av kommunfullmäktiges reglemente, Ekerö kommuns mål och riktlinjer samt nationella mål och lagar för området. De huvudsakliga lagarna som styr socialnämndens uppdrag är socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), Lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM), Lagen om vård av unga (LVU) och även Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) avseende särskilt boende för äldre. I sitt uppdrag har socialnämnden att beakta de kommunövergripande styrdokumenterna och mål som berör nämndens ansvarsområde, bl a;

- Kommunfullmäktiges mål
- Kulturstrategi
- Ungdomspolitiska mål
- Miljöprogram

Socialnämnden svarar för att barn/unga och familjer, vuxna som inte klarar sin försörjning eller har missbruksproblematik samt äldre personer och personer med fysiska eller psykiska funktionshinder får det stöd och den hjälp de har rätt till enligt mål, riktlinjer och lagar för området. Socialnämnden svarar även för mottagande av flyktingar och ensamkommande asylsökande barn.

Det innebär bl a att socialnämnden har i uppdrag att

- Medverka till att behov och förutsättningar hos de medborgare som omfattas av socialtjänstlagarna beaktas i samhällsplanering. Att det finns god kunskap om medborgarnas levnadsvillkor samt att det finns information om kommunens verksamheter riktad till socialtjänstens målgrupper.
- Ta ansvar för att de personer som har behov av stöd och hjälp får den hjälp de behöver, om behovet åligger kommunens ansvar och inte kan tillgodoses på annat sätt.
- Svara för att myndighetsutövning sker på ett likvärdigt och rättssäkert sätt.
- Svara för ett tjänsteutbud och en kostnadseffektiv verksamhet som motsvarar behoven samt en verksamhet med god kvalitet för de som beviljats insats.
- Samverka med andra huvudmän och organisationer så att de samlade insatserna för den enskilde har god kvalitet och bidrar till att personen kan leva ett självständigt liv.
- Nämnden har även i uppdrag att svara för KPR, kommunala pensionärsrådet.

2. Mål

Mål för socialtjänsten i Ekerö

1. Socialtjänsten har en god tillgänglighet för de som behöver stöd
2. Socialtjänsten är individanpassad, rättssäker och kostnadseffektiv
3. Socialtjänsten erbjuder, så långt som det är möjligt, valfrihet för de som har stöd
4. Barn och unga som riskerar att fara illa får snabbt adekvat stöd
5. Äldre och personer med funktionsnedsättning får en god och samordnad vård och omsorg
6. Socialtjänstens insatser stärker den enskildes oberoende och självständighet
  - 6.1 Medborgare som p g a ålder eller funktionsnedsättning riskerar ensamhet och isolering får stöd att stärka sociala nätverk och bryta isolering.
  - 6.2 Medborgare med funktionsnedsättning får stöd att bo kvar i eget boende och bo kvar i hemmiljön även vid ökat vårdbehov.
  - 6.3 Medborgare som p g a funktionsnedsättning eller av annat skäl står utanför arbetsmarknaden får stöd att, efter egen förmåga, delta i arbetslivet.
  - 6.4 Medborgare utanför arbetsmarknaden får stöd till egen försörjning.

3. Förutsättningar och analys

3.1 Behovsbilder

Här beskrivs behov som särskilt uppmärksammas av socialkontoret, i uppföljningar och undersökningar m m;

- *Målgrupper som särskilt behöver uppmärksammas i fortsatt planering;*
  - Unga vuxna med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, psykiska funktionsnedsättningar, samsjuklighet (t ex blandmissbruk och psyk) vilka utgör en allt större grupp. De som socialtjänsten möter saknar ofta egen försörjning och flera har missbruksproblematik.
  - Allt mer komplexa behov bland personer med funktionsnedsättningar
  - Anhöriga till funktionsnedsatta bl a psykiskt funktionshindrade eller personer med neuropsykiatrisk problematik, t ex barn till föräldrar med funktionsnedsättningar.
  - Barn och unga i behov av stöd till följd av riskfaktorer så som alkohol och droger, psykiska hälsa, svåra familjeförhållanden, m.m.
  - Barn och unga som brukar alkohol och droger
  - Familjer i riskzon som inte har etablerad kontakt med socialtjänsten
  - Familjer med funktionsnedsatta barn där föräldrarna har behov av stöd
  - Barnfamiljer där föräldrar är i svår konflikt.
- *Äldre- behovsbilder*
  - Enligt prognos kommer antalet äldre att öka kraftigt i Ekerö vilket kräver en planering för att möta kommande behov av äldreomsorg.
  - Det finns behov av särskilt boende för äldre i kommunen men även andra former av boende lämpliga att åldras i, t ex seniorbostäder.
  - Det ökade antalet demenssjuka som bor i ordinärt boende har lett till ökat behov av dagvård m m.
  - Nedstämdhet och upplevd ensamhet bland äldre och personer med funktionsnedsättningar Funktionshindrade och äldre som är ensamma och deprimerade.
  - För att äldre ska känna trygghet i det egna boendet är trygghetslarm, kvalitet i hemtjänst viktigt men även andra förutsättningar i samhället som stöd från primärvård, tillgång till hjälpmedel, trygghet i boendet och närmiljön samt kontakt med familj och vänner/grannar.
  - Pensionärsorganisationer efterfrågar lokaler för umgänge och aktiviteter i Ekerö tätort.
- *Vuxna med funktionsnedsättning -behovsbilder*
  - Det finns behov av bostäder för funktionshindrade samt möjlighet till att byta bostad utifrån ändrade behov och önskemål. Det efterfrågas framförallt fler lägenheter med individuellt anpassat stöd. Utifrån boendeinventering planeras ny bostad med särskild service enligt LSS.
  - Behov av utökat och utvecklat stöd i eget boende eller annat boende till bl a psykiskt funktionsnedsatta.
  - Antalet personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och personer med samsjuklighet, d v s som har flera diagnoser eller missbruk

ökar och därmed efterfrågan på stödformer bättre avpassade för dessa målgrupper.

- Personer med samsjuklighet, d v s som har flera diagnoser eller missbruk har tillgång till sysselsättning men bedöms få för lite stöd till arbete/arbetsliknande sysselsättning.
  - Behov av att bredda nuvarande utbud av mötesplatser/fritidssysselsättning för personer funktionsnedsättningar. Bl a för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.
  - ~~Behov av tillgång till mötesplatser/fritidssysselsättning för att bryta isolering för de som ej bor i gruppboende.~~
- *Barn och unga- behovsbilder*
    - Utvecklade arbetssätt för att nå ungdomar i riskzon att utveckla ett drogberoende.
    - Behov av mer fritidsaktiviteter för barn med funktionshinder är uppmärksammat av bl a kulturnämnden i idrottspolitiska programmet.
    - Utveckling av PRISMA¹-arbetet för ökad styrning mot tidiga insatser för barn och ungdomar och deras familjer.
    - ~~Utredning av förutsättningar för ett SkolFam-projekt i syfte att stödja familjehemsplacerade barn och ungdomar.~~

3.2 Verksamheternas nuläge; styrkor och svagheter

Här beskrivs analys av nuläget i verksamheterna utifrån uppföljningar samt aktuella förändringar samt bedömning utifrån målen.

Bedömning av nuläge utifrån målen:

1) Tillgänglighet

De tjänstegarantier som bl a garanterar god tillgänglighet och snabb service vid handläggning av ärenden följs regelbundet upp och i majoriten av alla ärenden meddelas beslut inom tjänstegarantins tid. Införandet av socialtjänstens nya verksamhetssystem har under implementeringen vid socialkontoret stundtals medfört fördröjningar i handläggningen. Arbete pågår nu med att skapa och implementera e-tjänster för ärenden inom socialtjänsten för att på så sätt öka tillgängligheten ytterligare.

~~De tjänstegarantier som bl a garanterar god tillgänglighet och snabb service vid handläggning av ärenden följs regelbundet upp och visar ett positivt resultat. Informationen om socialtjänsten har förbättrats och kommer fortsätta utvecklas via anhöriglänken och informationsaktiviteter.~~

Arbete pågår för att se över uppdrag och organisering av det kundcentra "Ekerö direkt" som startar fr o m 2015 i syfte att förbättra servicen och öka tillgängligheten för medborgarna.

Äldre

Socialtjänstens första e-tjänst inom socialtjänsten kommer innebära möjligheten att ansöka om äldreomsorg och följa sitt ärende via kommunens hemsida. Planeringen är att e-tjänsten ska lanseras under hösten 2014.

---

¹ PREventivt Inriktad SaMverkAn i Ekerö kommun

Värdighetsgarantier utifrån den nationella värdegrunden för äldreomsorgen infördes våren 2013. har införts. Värdighetsgarantierna är en information om vilken kvalitet som garanteras på särskilt boende. Under 2014 har värdighetsgarantierna följts upp och resultatet indikerar en generellt god implementering av garantierna bland de särskilda boendena. Arbete pågår för att fortsatt stärka garantiernas ställning i verksamheterna.

Vägledning och information om de öppna verksamheterna har utvecklats via kommunens evenemangskalender. Aktivitetssamordnare har tillsammans med hemtjänstutförare bildat nätverk för att informera äldre i ordinärt boende om aktiviteter och utbildningar.

Vuxna funktionshindrade

Öppna verksamheten Solrosen och personligt ombud är resurser för att nå ut med information till personer med psykiska funktionsnedsättningar. Fritidsaktiviteter för funktionsnedsatta blir mer tillgängliga genom satsning inom intern produktion samt samarbete med Kultur och fritid som pågår.

Barn och unga

Det förebyggande arbetet och tidiga insatser för barn och unga har stärkts på flera sätt. Råd- och stödverksamhet för familjer har införts. Familjer erbjuds samtal med skolkurator och familjebehandlare. Uppföljningen av PRISMA har visat på fördelarna och möjligheterna vad gäller råd och stödverksamheten. Socialnämnden, Barn- och ungdomsnämnden och Kultur- och fritidsnämnden har beslutat att verksamheten ska vidareutvecklas.

Fältgruppen är aktiv på skolor, fritidsgårdar och vid ungdomsevenemang. Erbjuder samtal och samverkar med bl a Mini-Maria och ungdomsmottagningen.

Även fritidsaktiviteter för yngre funktionsnedsatta blir mer tillgängliga genom det arbete som utförs i samarbete mellan socialtjänst och Kultur och fritid.

2) Individanpassad, rättssäker o kostnadseffektiv

Beslut om insats verkställs inom skälig tid. Alla² med insatser avseende stöd i hemmet, särskilt boende och behandling har individuella planer för hur insatsen ska genomföras (genomförandeplaner, vårdplaner/behandlingsplaner/arbetsplaner).

För att säkra en rättssäker myndighetsutövning genomförs regelbundet internkontroller inom prioriterade områden.

Socialtjänstens nya verksamhetssystem är infört vilket innebär att ett enhetligt system för utredning, beslut och insats används av beställare och utförare. Arbete pågår nu för att utveckla funktionerna i det för att bland annat stödja måluppfyllningen vad gäller individanpassad, rättssäker och kostnadseffektiv handläggning.

---

² Undantag görs enligt ökning avseende t ex de som har endast städning. Även barn som har avlösning och ledsagning som utförs av anhörig/närstående har inte alltid individuella genomförandeplaner. Undantag finns inom IFO avseende ekonomiskt bistånd, inackorderingshem, tillfälliga boenden, sysselsättning och kontaktperson för vuxna.

~~Införande av nytt verksamhetssystem inom socialtjänsten pågår under 2013-14. Det nya handläggningssystemet kommer att stödja effektiv och kvalitetssäkrad handläggning samt ge statistik m fl underlag för bedömning av kostnadseffektivitet mm.~~

Möjligheten att jämföra kvalitet och kostnadseffektivitet mellan kommuner ökar med de nationella öppna jämförelserna som utvecklas och successivt införs inom fler av socialtjänstens områden, bl a, barn o unga och missbruk. Socialnämnden kommer löpande ta del av jämförelserna som en del i arbetet. Genom ett nytt verksamhetssystem ökar också säkerheten i de underlag som Ekerö lämnar till den nationella statistiken.

Socialtjänsten utför analysarbete för att bidra till högre kostnadskontroll av insatser och placeringar, vilket även inkluderar ett fördjupat arbete kring kostnaderna för hemtjänst. För hemtjänst planeras införande av nytt system för insats- och tidsrapportering i samband med att utvecklingen av det nya verksamhetssystemet fortgår.

Socialnämnden fortsätter med den fördjupade uppföljningen av ekonomin med utgångspunkt från en utvecklings- och åtgärdsplan.

3) Valfrihet

Valfrihet enligt LOV³ finns inom hemtjänst, medicinsk fotvård, ledsagning och avlösning, familjerådgivning samt boendestöd.

~~För LSS-insatser samt inom individ och familjeomsorgen eftersträvas att den enskilde, då det är möjligt, har inflytande över val av utförare av insats/verksamhet. Möjlighet till införande av LOV inom vissa LSS-insatser kommer att utredas.~~

Socialnämnden har gett kontoret i uppdrag att ge förslag till hur valfrihet kan öka för de delar som inte omfattas av LOV. Nämndkontoret har i uppdrag att utreda möjligheterna till ökad valfrihet gällande kost till personer med hemtjänst. Förslag till valfrihet ska bl a föreslås avseende mat till äldre och val av särskilt boende.

För att främja valfrihet och konkurrens har beslutat fattats att driften av det nya äldreboendet i Stenhamra ska upphandlas. Likaså kommer driften av det planerade gruppboendet Roshagen att upphandlas.

Fortsatt behov finns av att utveckla kommunens information kring valfrihet; gentemot medborgare såväl som utförare. Under 2014 har ett enkelt jämförelseverktyg för hemtjänsten publicerats på kommunens hemsida. Att arbeta med att fortsätta öka intresset för att bedriva verksamhet enligt LOV kvarstår.

4) Barn får snabbt adekvat stöd

LSS-ärenden handläggs inom skäligen tid. Samverkan sker med barn- och utbildningsnämnden samt landstinget, bl a utifrån BUS-policy.

Socialkontorets mottagningsfunktion har utvecklats för att kunna uppfylla de nya kraven på skyddsbedömningar och förhandsbedömningar inom 14 dagar. De nya

---

³ Lagen om valfrihetssystem, LOV

bestämmelser som införts i lag och föreskrifter ställer alltså ökade krav på socialsekreterare inom socialtjänstens insatser för barn och unga, vilket fortsätter att ta stora resurser i anspråk.

Socialtjänsten fortsätter att arbeta med förebyggande insatser riktade till barn och unga. Utveckling pågår för att kunna erbjuda adekvat stöd för barn, unga och familjer på hemmaplan. Den öppenvårdsenhet som startar hösten 2014 är ett steg i att bygga upp en god familjebehandling på hemmaplan med extra behandlingsresurser i egna lokaler. Socialtjänsten har nu även fältsekreterare med uppsökande ansvar på kvällar och helger.

För att snabbt ge familjer och barn stöd finns en plan för det förebyggande arbetet (PRISMA) där mål och strategier anges. PRISMA:s arbete ska omfatta alla barn i behov av stöd och hjälp i Ekerö kommun. Fortsatt behov av utveckling finns och den uppföljning av samverkansformerna inom ramen för PRISMA som genomfördes våren 2014 har identifierat flera områden som är angelägna att arbeta vidare med.

Besöken på ungdomsmottagningen har ökat och också behoven av samtal både enskilt och i grupp.

Den senast genomförda drogvanundersökning bland ungdomar (Stockholmsenkäten) visar att andelen ungdomar i årskurs 9 som dricker alkohol har minskat jämfört tidigare år. Fler gymnasieungdomar dricker dock alkohol i Ekerö jämfört med Stockholms län i stort. Vidare visar undersökningen att narkotikaanvändningen bland pojkar i årskurs 2 på gymnasiet ökar, med det högsta resultatet sen undersökningarna startade. I övrigt är narkotikaanvändningen i stort sett oförändrad sen tidigare mätningar och Ekerö har en lägre narkotikaanvändning bland barn i årskurs 9 jämfört med hela Stockholms län.

Den senast genomförda drogvanundersökning bland ungdomar (Stockholmsenkäten) visar att andelen ungdomar i årskurs 9 som dricker alkohol har minskat jämfört tidigare år. Undersökningen pekar även på att ungdomar i gymnasieåldern i högre utsträckning än tidigare har testat narkotika och då främst Cannabis. Narkotikaanvändningen är relativt oförändrad jämfört med tidigare år. Denna ökning visar sig även i andra kommuner.

Barnperspektivet har stärkts bl a inom vuxensektionens arbete för att säkerställa att barnens behov uppmärksammas i familjer med ekonomiskt bistånd.

5) God o samordnad vård o omsorg

Äldre

Nationella jämförelser och uppföljning av kvalitet av de särskilda boendena och av utförare av hemtjänst visar på bra kvalitet i äldreomsorgen i Ekerö. Inom hemtjänst och särskilt boende har värdegrundsledare utbildats vars roll är att utveckla arbetet inom verksamheterna utifrån den nationella värdegrunden.

Inom ramen för den prestationsersättning kommunen erhöll för arbetet med sammanhållen vård och omsorg av de mest sjuka äldre har utbildningsinsatser

genomförts för att höja kompetensnivån hos personal verksam inom äldreomsorgen.

Den formella kompetensen hos personalen är ett utvecklingsområde som fortfarande är aktuellt. Under de senaste åren har möjlighet till studier genom Omvårdnadslyftet funnits, vilket bidragit till att höja kompetensen. Omvårdnadslyftet avslutades under 2014, dock finns fortfarande behovet av ytterligare utbildningsmöjligheter.

Den formella kompetensen hos personalen har tidigare identifierats som ett utvecklingsområde inom äldreomsorgen. Via satsningen Omvårdnadslyftet finns möjlighet för personal utan undersköterskeutbildning att läsa kurser inom gymnasieskolans vård- och omsorgsprogram.

Det finns en aktiv planering för att utöka antalet platser i särskilt boende i takt med att behoven ökar. Planeringen av ett nytt särskilt boende i Stenhamra pågår. Socialnämnen har informerat Kommunstyrelsen om behov av fortsatt utbyggnad av platser som underlag i den fortsatta samhällsplaneringen.

Ekerö kommuns lokala samverkansmodell för personer med demensutveckling och deras anhöriga är under utveckling. En uppdaterad version av modellen planeras och därefter signeras av samtliga berörda verksamheter. FOU nu har under våren 2014 följt upp hur väl modellen är implementerad och resultaten för Ekerö kommun tyder på en generellt god implementering. För närvarande prioriteras bland annat utveckling av samverkan för att uppmärksamma munhälsan hos äldre som bor hemma.

Utifrån de nationella riktlinjerna för demensvård har en lokal modell för samordnad vård och omsorg kring personer med demensutveckling och deras anhöriga införts i kommunen. Samtliga berörda verksamheter har skrivit under samverkansavtalet avseende gemensamt ansvar för implementering och uppföljning av modellen. Under 2014 kommer former för uppföljning att utvecklas i samarbete med FOU nu.

Personer med funktionsnedsättning

Anhörigstödet utvecklas succesivt för olika målgrupper i enlighet med plattformen. Under 2014 har arbetet med anhörigstöd till funktionsnedsatta fortgått.

Anhörigstödet utvecklas succesivt med bl a anhöriglänk för anhöriga till personer med psykisk funktionsnedsättning. Arbetet med att skapa en anhöriglänk även för anhöriga till personer inom LSS-området har påbörjats.

Det finns en aktiv planering för att utöka antalet platser i bostad med särskild service i takt med att behoven ökar. Ett nytt gruppboende i Skärvik, Roshagen, planeras vara färdigställt och i drift i slutet av sommaren 2015.

Uppföljning av samtliga gruppboenden enligt LSS har genomförts under 2014. I samband med detta gjordes även individuppföljning av genomförandeplaner och uppdrag av samtliga boende. Uppföljningen gällande hälso- och sjukvård genomfördes av Medicinsk ansvarig sjuksköterska (MAS) tillsammans med ansvarig distriktssköterska från primärvården.

Ny uppföljning av sk systemkvalitet hos utförare av boende och daglig verksamhet enligt LSS kommer att göras under 2014.

6) Självtändighet

Mål nr 6 har flera delmål för vilka en bedömning av nuläget redovisas nedan;

6.1 *Medborgare som p g a ålder eller funktionsnedsättning riskerar ensamhet och isolering får stöd att stärka sociala nätverk och bryta isolering.*

De öppna verksamheterna för äldre och deras anhöriga samt för personer med psykiska funktionsnedsättningar ger, tillsammans med föreningslivets aktiviteter, möjlighet till aktiviteter och gemenskap. Verksamheten utvecklas bl a inom ramen för den lokala modellen för demensvård.

Målgruppen växer och är under förändring, vilket ställer nya krav på socialtjänstens arbetssätt och tjänster. Inom LSS finns behov av att utveckla metoderna för att systematiskt främja ett självständigt liv och sociala nätverk.

Intern produktion bedriver även träfflokal för de med LSS-boende. Det har dock lyfts fram att funktionsnedsatta i eget boende (med personlig assistans eller boendestöd) efterfrågar mötesplatser och fritidsaktiviteter. Solrosens verksamhet har utvecklats under det gångna året och tillgängliggjorts fler personer. Målgruppen personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar är en grupp med behov av mötesplatser och aktiviteter utöver det som finns tillgängligt idag.

~~Solrosens (träfflokal för personer med psykiska funktionsnedsättningar) uppdrag har utvecklats och har fått en tydligare inriktning mot stöd för ökad självständighet där verksamheten kan erbjuda olika stöd utifrån besökarens behov.~~

6.2 *Medborgare med funktionsnedsättning får stöd att bo kvar i eget boende och bo kvar i hemmiljön även vid ökat vårdbehov*

Hemtjänst, öppen verksamhet, trygghetslarm, korttidsboende och växelvård samt anhörigstöd erbjuds äldre efter behov. De som vill bo hemma trots stora vårdbehov får stöd i hemmet från kommun och landsting. Den lokala modellen för samordnad vård och omsorg kring personer med demensutveckling och deras anhöriga syftar till att underlätta kontakterna med socialtjänst och primärvård vid misstanke om demenssjukdom samt under sjukdomstiden.

~~Projekt avseende stödboende för unga vuxna med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar planeras. Syftet är att under en övergångsperiod stödja och främja möjligheten för flera personer ur målgruppen att på sikt klara ett självständigt eget boende med stöd.~~

~~Intern produktion och socialkontoret deltar i en forskningsstudie via FOU-nätverket kring självständighet för personer med funktionsnedsättningar. Syftet är att utveckla arbetssätt för att kunna stärka självständigheten hos dessa målgrupper.~~

6.3 Medborgare som p g a funktionsnedsättning eller av annat skäl står utanför arbetsmarknaden får stöd att, efter egen förmåga, delta i arbetslivet.

Daglig verksamhet för funktionshindrade enligt LSS, i intern produktion, har en aktiv inriktning för individuell anpassning och kontakt med lokalt närings-/föreningsliv.

Behov av fler platser med aktiv daglig sysselsättning för personer med psykiska och/eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Erfarenheten är att den utveckling inom området som gjorts har till viss del stärkt målgruppernas möjligheter, men behov finns av ytterligare utveckling framförallt för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Socialkontorets bedömning är att det finns ett behov av fler platser med aktiv daglig sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning och personer med neuropsykiatrisk problematik. Träfflokalen Solrosen har fått i uppdrag att utveckla metoder för att stärka besökarnas utveckling mot en starkare koppling till samhällslivet.

Även för personer med långvarigt missbruk och arbetslösa med långvarig bidragsberoende är sysselsättning/arbete en viktig del. Genom upphandlad verksamhet pågår arbete med att stärka målgruppernas anknytning till arbetsmarknaden. Det är idag problem att få praktikplatser och sysselsättning som kan leda till eget arbete. Samverkan med arbetsförmedlingen och näringslivet behöver stärkas.

6.4 Medborgare utanför arbetsmarknaden får stöd till egen försörjning.

Inom vuxenutbildningen har en praktiksamordnare anställts med fokus att stödja unga personer som saknar egen försörjning.

Antal hushåll som får ekonomiskt bistånd beräknas vara ungefär lika många som 2013 (ca 140 årshushåll motsvarande ca 330 unika hushåll). Genomsnittlig bidragstid är 5,3 månader. Under 2014 har personalförstärkning skett genom att ytterligare en socialsekreterare anställts. Socialsekreteraren arbetar med att ge stärkt stöd till individer för att bli självförsörjande.

Ungdomar under 25 år fick bistånd med en genomsnittlig bidragstid om 3,2 månader. Genom ett fördjupat och aktivt stöd till målgruppen unga vuxna bland annat genom stärkt samarbete med Komvux har bidragstiden kunnat förkortas.

Antal hushåll som får ekonomiskt bistånd ökar. Enligt Öppna jämförelser 2012 är kommunens andel av personer med psykisk funktionsnedsättning som uppbär ekonomiskt bistånd bland de högsta i landet. Antalet ungdomar under 25 år som får ekonomiskt bistånd ligger i linje med de senaste årens mätningar. Bidragstiden för denna målgrupp har dock ökat från ca 4 månader (2011) till 9 månader (2012).

3.3 Identifierade och pågående utvecklingsarbeten

Pågående utvecklingsarbeten

Generellt

- Åtgärder enligt fastställd plan med anledning av socialnämndens ekonomiska underskott.
- Översyn av indikatorer för uppföljning av socialtjänstens mål.
- Evidensbaserad praktik – Behov av utbildning och utveckling inom evidensbaserade arbetsätt inom socialtjänsten.
- Utveckling av ny boendeform (stödboende) för unga vuxna med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Fokus under boendetiden ska vara att arbeta motiverande och stödjande för att skapa förutsättningar för ett så självständigt liv som möjligt.
- Ökat fokus på rutiner för intern samverkan och arbetsätt inom socialkontoret kring brukare/familjer som är aktuella för insatser inom flera sektioner.
- Utveckling av anhörigstödet inom socialkontoret – Implementering av anhörigstöd i socialkontorets arbete kommer att ske under planeringsperioden utifrån Socialstyrelsens vägledning ”Stöd till anhöriga” och kommunens plattform för anhörigstöd.
- Vidareutveckling av formerna för systematisk uppföljning av valfrihetssystemets tjänster både vad avser kvalitet och ekonomi.
- Fortsatt utveckling av insatser i öppenvård genom öppenvårdsbehandling, familjebehandling och biståndsinsatser på hemmaplan. I den mån det är ett bättre alternativ bör SoL-insatser på hemmaplan kunna föreslås.
- Förvaltning av nytt verksamhetssystem i socialtjänsten med fokus på att öka antalet tjänster/användare och börja använda fler funktioner i systemet.
- Implementering av utredningsverktyget FREDA i arbetet med våld i nära relationer. Personal från socialkontoret utbildas i metoden och fungerar som metodstöd till kolleger. Utbildningar sker i samarbete med Länsstyrelsen. Vidare deltar utförare inom äldreomsorgen i särskild utbildning via Länsstyrelsen gällande att upptäcka våld och utsatthet.
- Fortsatt arbete med införande av en lokal överenskommelse med syfte att stärka samverkan mellan den offentliga sektorn och de ideburna organisationerna i Ekerö kommun. Dialogprocessen påbörjades 2013 med mål att överenskommelsen ska vara införd under 2014.
- Fortsatt införande av nytt verksamhetssystem i socialtjänsten

Äldre

- Arbete pågår med övergång från analoga till digitala trygghetslarm.
- Fortsatt utveckling av lokal modell för samordnad vård och omsorg kring personer med demenssjukdom samt stöd till deras anhöriga.
- Tydliggöra strategier för att möta en demografisk utveckling med fler äldre.
- Utveckling samt uppföljning av lokal modell för samordnad vård och omsorg kring personer med demenssjukdom samt stöd till deras anhöriga. Under 2014 ska modellen följas upp och revideras utifrån identifierade utvecklingsområden.
- Ömvårdnadslyftet inom äldre och handikappomsorgen – Satsningen har utökats till att även omfatta personal som arbetar med personer med funktionsnedsättningar. Satsningen är planerad att pågå även under 2014.

Personer med funktionsnedsättning

- Planering pågår för uppförandet av det nya gruppboendet Roshagen i Skärvik
- Inventering av behov hos klienter samt former för samverkan kring arbetsrehabilitering, arbetsträning och praktik.
- Utveckling av former för uppföljning utifrån bl a Öppna jämförelser av stöd till personer med funktionsnedsättning.
- Utredning av möjligheter att införa valfrihetssystem enligt LOV för LSS-insatser.

Barn och unga

- De bestämmelser som på senare år har införts i lag och föreskrifter ställer alltjämt ökade krav på socialsekreterare och medför en ökad arbetsbörda. Det innebär ett fortgående arbete att kunna leva upp till intentionerna i lagstiftningen. Detta arbete förväntas fortgå då ytterligare nya föreskrifter kan komma att införas.
- Utveckling av PRISMA-samarbetet utifrån nämndens uppdrag. Arbetet inom PRISMA inriktas bl a mot ökad styrning mot tidiga insatser i öppenvård för barn och ungdomar och utveckling av fältorganisationens arbete samt stärkt samverkan med skolan.

- Utveckling av evidensbaserade arbetsmetoder i samverkan med polis, förskola/skola och landsting i syfte att arbeta fram alternativ till placeringar utanför det egna hemmet.
- Socialtjänstlagens förändringar för stärkt stöd och skydd för barn och unga samt föreskrifter och allmänna råd från Socialstyrelsen avseende socialnämndens ansvar för barn och unga i familjehem, jourhem eller HVB-hem ställer krav på utveckling och förändring av arbetssätt kring placerade barn och unga.
- Ensamkommande barn – översyn av biståndsbedömning utifrån regionala riktlinjer.

Vuxna – Individ och familjeomsorg

- Undersöka hur sysselsättning för icke arbetsökande kan ske i samverkan med frivilligorganisationer genom uppdrag till öppna verksamheter.
- Utveckla former för förebyggande arbete riktat mot vuxna med missbruk i samarbete med primärvården.
- Försörjningsstöd till personer med utländsk bakgrund ökar. Sysselsättning och praktik ligger inom arbetsförmedlingens ansvarsområde.
- Ny praktiksamordnare har anställts på vuxenutbildningen med fokus på unga som saknar egen försörjning – utveckling av arbetsformer och samordning med socialtjänsten.

Nya lokala områden för utveckling

Generellt

- Utarbeta strategi för eHälsa inom Socialnämndens ansvarsområde. Arbeta med införandet av eHälsa och e-tjänster.

PRISMA

- I enlighet med det av Barn- och utbildningsnämnden, Socialnämnden och Kultur- och fritidsnämnden fastställda årshjulet för uppföljning och styrning av nämndernas samverkan inom PRISMA pågår arbete för fortsatt utveckling av verksamhet riktad till unga i Ekerö. 2014 års uppföljning har identifierat utvecklingsområden för de tre beställarnämnderna rörande verksamheten råd och stöd, samverkan skola och socialtjänst samt samverkan fältassistenter och flygande fritidsledare. Utvecklingen inom PRISMA kommer 2015 att fokusera på dessa områden.

Barn och unga

- Gemensam strategi i de tre beställarnämnderna för att säkerställa att verksamhet som nämnderna ansvarar över är införlivat med barnkonventionens intentioner.
- Se över och ta ställning till planeringen för barn och unga som kommunen haft placerade inom samhällsvård och som är på väg ur vården, eller på väg att bli vuxna. Kommunen har agerat vårdnadshavare åt barnen och har därför ett stort ansvar för barnen. Detta innefattar även unga vuxna med bakgrund inom samhällsvård.
- Se över och ta ställning till planeringen för ensamkommande flyktingbarn som närmar sig vuxenlivet.

Äldre

- Undersök pensionärer med funktionsnedsättnings tillgång till, användning av och behov av fritidsaktiviteter.
- Införande av ÄBIC – Äldres Behov I Centrum, strukturerad dokumentation av äldre personers behov. Ekerö kommun har utbildat processledare och kommer under 2014 att ansöka om stöd från Socialstyrelsen för fortsatt arbete under 2015 med att införliva ÄBIC i myndighetsutövningen. Detta arbete kommer att ge erfarenheter inför den fortsatta planeringen 2016-2018.

Personer med funktionsnedsättningar

- Översyn av behov av stöd till personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Utöver ny aktualisering av övergångs- och stödboende behöver ställning tas till vilka andra behov som finns och hur socialtjänsten ska utforma insatser och medföljande uppdrag för att tillgodose behoven. Detta förutsätter ett gemensamt samarbete inom kommunens interna organisation och samarbeten med externa aktörer.

Vuxna – individ- och familjeomsorg

- Översyn av och fortsatt planering för sysselsättning och arbetsmarknadsinsatser till personer utan egen försörjning.

3.5 Förändringar i omvärlden/ändrade förutsättningar

Här beskrivs förändringar i omvärlden som bedöms kunna påverka nämndens verksamhetsområde.

- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ansvaret för personer med demenssjukdom och bemanning i särskilda boenden träder i kraft 31 mars 2015. Föreskrifterna innehåller förslag på vissa bemanningskrav inom särskilt boende samt ökade krav på utformning och uppföljning av biståndsbeslut.

- Nya föreskrifter från Socialstyrelsen för våld i nära relationer har annonserats och träder i kraft 2014-10-01. Föreskrifterna innebär att Socialtjänsten är skyldig att inleda utredning i alla anmälningar om missförhållanden rörande barn där det kan misstänkas att barnet blivit utsatt för eller bevittnat våld.
- Nya nationella riktlinjer för missbruksvård kommer att publiceras i mars 2015. En preliminär version finns publicerad av Socialstyrelsen. Utöver att sammanfatta rekommendationer om hur hälso- och sjukvård och socialtjänst bör hantera missbruk och beroende syftar rekommendationerna till att påverka resursfördelningen för att prioritera de rekommenderade insatserna i högre utsträckning. Socialstyrelsen bedömer att en anpassning av till riktlinjernas rekommendationer inledningsvis innebär en kostnadsökning och på sikt en återgång till nuvarande kostnader alternativt lägre kostnader.
- Landstinget och KSL arbetar med frågan om eventuell kommunalisering av hemsjukvården, men något förslag eller tidplan har inte aviserats. I avvaktan på detta har KSL och Stockholms läns landsting arbetat fram ett förslag som innebär att § 11 Principöverenskommelsen från 1994 upphör. Förändringen föreslås träda i kraft den 1 oktober 2015 och finansieras genom en skatteväxling fr.o.m. den 1 januari 2016. Målgruppen är individer som har beslut om bostad med särskild service och/ eller daglig verksamhet (LSS § 9.8, § 9.9 och § 9.10) i kommunen och som är i behov av hälso- och sjukvårdsinsatser i boendet eller den dagliga verksamheten samt de som har behov av hjälpmedel (medicintekniska och förbrukningshjälpmedel samt näringsprodukter). Arbetsgruppens förslag innebär att ansvaret över hälso- och sjukvårdsinsatser inklusive rehabilitering och habilitering överförs till kommunen. Läkarinsatser, specialiserad vård och specialiserad rehabilitering och habilitering är fortsatt landstingets ansvar.
- SOU S 2012:07 "Utredningen om tvångsvård för barn och unga" redovisas senast 15 oktober 2014. Utredningen har i uppdrag att se över samhällsvården av barn och unga, vilket innefattar Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och placeringar enligt Socialtjänstlagen. Utredningen ska bland annat lägga förslag om skärpta bestämmelser rörande utvärderingen av ett tilltänkt placeringshem och kring hur kraven på familjehem och HVB-hem ska tydliggöras. Delbetänkande har redovisats; SOU 2014:3.
- Ny SOSFS från Socialstyrelsen avseende föreskrifter och allmänna råd om ansvaret för personer med demenssjukdom och bemanning i särskilda boenden träder i kraft 2014. Föreskrifterna innehåller förslag på vissa bemanningskrav inom särskilt boende samt ökade krav på utformning och uppföljning av biståndsbeslut. — Utredningsarbete pågår.
- Socialstyrelsens tidigare allmänna råd om våld i nära relationer kommer att omarbetas till föreskrifter. Socialkontoret kommer därför att delta i Socialstyrelsens pilotprojekt att implementera FREDA —

bedömningsmetoder för att kunna identifiera, kartlägga och bedöma risk för våld i nära relationer.

- ~~Nya bestämmelser i LSS-lagstiftningen avseende tillsyn vid personlig assistans. Gäller när assistansen utförs av någon som inte är anställd av kommunen utan är närstående eller lever i samma hushållsgemenskap som den assistansberättigade och kommunen behöver göra besök för bedömning av den enskildes behov.~~

Under perioden prioriterar Sveriges Kommuner och Landsting bl a:

- Bättre stöd till utsatta barn och unga, arbetet fokuserar på att stärka styrning och ledning för att skapa en helhetssyn kring barn- och ungdomsfrågor. Samverkan mellan kommun och landsting ska öka möjligheten till långsiktiga insatser och lösningar.
- Unga till arbete. Kunskaper och metoder sprids om hur arbetslöshet kan förebyggas. Omfattar även arbete kring unga som varken studerar eller jobbar.
- Bättre liv för sjuka äldre. Utveckling av kvalitetsregister, evidensbaserade insatser och fokus på psykisk ohälsa bland äldre.
- Digitala välfärdstjänster. SKL är en ledande part i utvecklingen av e-samhället, dvs. utveckling av eHälsa och IT-tjänster för medborgare inom kommun- och landstingsverksamheter.

3.5 Ekonomiska förutsättningar

- Socialnämndens budget är ca 450 mkr 2014 varav ca 40 % går till insatser till personer med funktionsnedsättning, ca 40 % till äldreomsorg, ca 18 % till individ- och familjeomsorg samt 2 % till övrigt.
- Ekerö har relativt hög andel medborgare med LSS varför kommunen får ersättning i LSS-utjämningsystemet.

4. Konkretisering av målen

Här beskrivs konkretisering av målen för socialtjänsten för planeringsperioden indikatorer för uppföljning av dessa ska biläggas.

Mål 1: Medborgare som söker stöd, och samarbetsparter, tycker att socialtjänsten ha god tillgänglighet samt ger bra information om stöd och verksamheter. Handläggningstider är korta vid enkla insatser.

Mål 2: All biståndsbedömningen utförs på ett rättssäkert och professionellt sätt. Alla beslut om insatser verkställs inom skälig tid. Samverkan sker så att hjälpinsatserna blir samordnade och effektiva insatser. Alla med insats har en kvalitetssäkrad individuell genomförandeplan. Socialtjänsten i Ekerö är kostnadseffektiv jämfört andra kommuner. Det finns en systematisk synpunkts- och klagomålshantering.

Mål 3: Medborgare med insatser från socialtjänsten har ökad valfrihet inom *flera* områden och möjlighet att välja utförare för tjänster i hemmet.

Mål 4: Socialtjänsten kan visa på systematiskt arbetssätt och samverkan som minimerar risken för att barn far illa. Anmälan till socialtjänstens mottagningsfunktion besvaras inom ett dygn. Förhandsbesked ges inom en vecka.

Mål 5: Verksamheterna har en dokumenterat god kvalitet och arbetat systematiskt utifrån målet med insatsen till den enskilde. Äldreomsorgens kvalitet följs upp systematiskt.

Stödet ges i samarbete med andra vårdgivare samt med den enskilde och anhöriga. Socialtjänsten präglas av värdighet, respekt och trygghet för en enskilde. Särskilt boende kan erbjudas i kommunen för dem som behöver.

Mål 6: Det framgår av utredning och beslut hur insatser stärker den enskildes självständighet. Stödet inriktas på möjlighet till ett eget boende, arbete/ meningsfull sysselsättning samt möjlighet till delaktighet i samhället.

6.1 Systematiskt arbetssätt/strategier finns för att ge ensamma personer med funktionsnedsättning stöd att bryta isolering och stärkta sociala nätverk. Mått för uppföljning är framtagna.

6.2 Större andel funktionshindrade och äldre bor i ordinärt boende.

6.3 Alla med daglig sysselsättning har en plan för delaktighet i arbetslivet.

6.4 Bidragstiden för unga vuxna ska minska

5. Prioriterade områden inklusive handlingsplan

Här beskrivs de vägval och det arbete socialnämnden prioriterar under perioden för att klara sina uppdrag och uppnå målen. För att öka tydligheten i hur arbetet hänger samman med målen anges kopplingen till respektive mål inom parentes.

I december när verksamhetsplanen antas kommer aktuell handlingsplan att tillföras respektive prioriterat område. Handlingsplanen innehåller åtgärder och aktiviteter som kontoren planerar genomföra inom de prioriterade områdena.